Talousarvion yhteenvetopöytäkirjan 10.11.2025 mukainen katsaus:

”Palvelut ja henkilöstö -lautakunnalle tuodaan katsaus muistisairauksista”

Tuula Suominen

Laura Koikkalainen

Laura Euramo

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Muistisairaudet Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella

- **Muistisairaus** on yhteisnimitys aivosairauksille, jotka heikentävät vähitellen muistia ja muita tiedonkäsittelyn (kognition) osa-alueita, kuten kieltä, hahmotuskykyä, tarkkaavaisuutta ja toiminnanohjausta
- **Yleisimmät** muistisairaudet
  - Alzheimerin tauti: Noin 60–70 % kaikista etenevistä muistisairauksista.
  - Verisuoniperäiset muistisairaudet (vaskulaariset)
  - Lewyn kappale -tauti ja Parkinsonin taudin muistisairaus (noin 10–15 %)
  - Otsa-ohimolohkorappeumat
- Muistiasiakkaiden **määrä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella**
  - THL:n vuoden 2024 arvion mukaan muistisairauksien esiintyvyys noin 2 648 /100 000 asukasta kohden
  - Seniori-infon seurannassa on noin 1700 muistidiagnoosin saanutta henkilöä (kotihoidon ja asumispalveluiden ulkopuolella olevat)
    - Kotihoidossa muistisairaus tällä hetkellä noin 1400 asiakkaalla (diagnoosi)
    - Asumispalveluissa muistisairaus on tällä hetkellä noin 80% asukkaista (diagnoosi)
- **Muistiasiakkaan hoitopolku liittyy strategian muutoslupauksiin**:
  - Asiakaslähtöisemmät ja sujuvammat asiakaspolut
  - Turvallisempaa elämää kotona
  - Jokaiselle omalääkäri

MUISTIASIAKKAAN POLKU

	MUISTISAIRAUDEN ENNALTAEHKÄISY	HUOLI MUISTIIN LIITTYVISTÄ HAASTEISTA	MUISTISAIRAUKSIEN DIAGNOSTIIKKA JA HOIDON ALOITUS	MUISTIDIAGNOOSIN JÄLKEEN	MUISTISAIRAUDEN SEURANTA JA TOIMINTAKYVYN YLLÄPITO	AVUN JA TUEN TARVE LISÄÄNTYY	ASUMISPALVELUIDEN TARVE
Asiakkaan (ja läheisen) hoitopolku	**Asiakas** • huolehtii läpi elämän aivoterveydestään • saa tarvittaessa FINGER-mallin mukaista elintapaohjausta (ravitsemus, liikunta, kognitiivinen harjoittelu ja sosiaalinen kanssakäyminen sekä sydän- ja verisuonisairauksien riskitekijöiden hallinta) *Aivoterveys tarkoittaa aivojen hyvää toimintakykyä, muistin, oppimisen ja mielialan hyvinvointia läpi elämän*	**Asiakkaalla/ läheisellä** herää huoli asiakkaan muistiin liittyvistä haasteista **Ammattilaisella herää** huoli asiakkaan muistiin liittyvistä haasteista Asiakas ottaa yhteyttä tai hänet ohjataan omalle terveysasemalle **Terveysasemalla** • Arvioidaan onko huoli aiheellista ja hoidetaan oireiden taustalta esim. masennus • Tehdään muistisairauden perusselvitykset • Saa tarvittaessa lähetteen tai konsultoidaan geriatria/neurologia	**Asiakas (läheinen):** • Lisätutkimukset geriatrian tai neurologian poliklinikalla • Mahdollinen muistisairaus diagnosoidaan ja ensitietoa muistisairaudesta • Aloittaa mahdollisen lääkehoidon • Saa lääkkeettömän hoidon ohjauksen • Saa diagnoosin jälkeistä tukea ja lääkevastetta seurataan 6 kk LUVN geriatrian poliklinikalla / HUS neurologian poliklinikalla	**Asiakas (ja läheinen):** • Sairauden hoito ja seuranta siirtyy terveysasemalle ja Seniori-infon muistityön asiakasvastaavalle • Ottaa itse yhteyttä terveysasemalle hoitosuunnitelman mukaisesti • Muistityön asiakasvastaava ottaa yhteyttä asiakkaaseen • Kotihoidon asiakas saa seurannan ja tuen kotihoidon toimesta	**Asiakas (ja läheinen):** • Yhteydenotto ja kotikäynti muistityön asiakasvastaavalta • Ohjataan osallistumaan kolmannen sektori ja palvelukeskus-toimintaan • pitää huolta omasta aivoterveydestä sekä hoitaa muistisairautta • käy säännöllisesti terveysasemalla terveyteen ja sairaudenhoitoon liittyvissä asioissa	**Asiakas:** • Siirtyy omaishoidontuen piiriin • Siirtyy kotihoidon palveluiden piiriin • Elämän loppuvaiheen hoito	• Siirtyy yhteisölliseen asumiseen • Siirtyy ympärivuorokautiseen asumiseen • Elämän loppuvaiheen hoito
Hoitava ammattilainen	**LUVN Ikääntyneiden ennaltaehkäisevät palvelut: mm. Olkkarin ryhmätoiminta ja yksilöohjaus** **Terveysasemat** **Työterveyshuolto** **Yksityiset terveydenhuollon palveluntuottajat** **Kolmas sektori ja kunnat (liikunta ja senioriryhmät)**	**Terveysasemat** **Perusterveyden-huollon osastot** **Erikoissairaanhoito** **Yksityiset terveydenhuollon palveluntuottajat**	**Terveysasemat** • Perusselvitykset **LUVN Geriatrian poliklinikka:** • 70 vuotta täyttäneiden lisätutkimukset **HUS Neurologian poliklinikka:** • Alle 70-vuotiaiden lisätutkimukset **Yksityiset terveydenhuollon palveluntuottajat**	**Seniori-infon asiakasvastaava** **Terveysasemat** **Yksityiset terveydenhuollon palveluntuottajat**	**Terveysasemat** • Jatkoseuranta, kunnes siirtyy kotihoitoon tai asumispalveluihin **Seniori-infon muisti-työn asiakasvastaava** • jatkoseuranta kunnes siirtyy kotihoidon / asumispalveluiden piiriin **Palvelukeskus** **Kolmas sektori ja kunnat**	**Seniori-info omaishoidon asiakasvastaava** **Kotihoito** **Kotisairaala** **Liikkuva sairaala Liisa**	**Yhteisöllinen asuminen** **Ympärivuorokautinen asuminen** **Kotisairaala** **Liikkuva sairaala Liisa**

Muistiasiakkaan polun kehittämiskohteet

Tiivistetty kokonaiskuva polun vaiheista ja läpileikkaavista kehittämistarpeista

1 Ennaltaehkäisy

- Aivoterveys läpi elämän
- Riskien tunnistaminen
- FINGER-ohjaus ja yhteinen polku

2 Huolen herääminen

- Oireiden tunnistaminen
- Tutkimuksiin motivointi
- Pääsy terveysasemalle

3 Diagnostiikka ja aloitus

- Tutkimusten saatavuus
- Yhtenäinen ensitieto
- Selkeä työnjako

4 Seuranta ja ylläpito

- Tiedonkulku ja jatkuvuus
- Kuntoutus ja päivätoiminta
- Osaaminen ja ajokykyarviot

5 Tuen tarve lisääntyy

- Muistikuntoutus
- Kotihoidon osaaminen
- Arviointi- ja kuntoutusjaksot

6 Asumispalvelut

- Oikea-aikainen ja oikeanlainen paikka
- Yhtenäinen kohtaaminen
- Oireiden ja toimintakyvyn seuranta

KOKO POLUN YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Yhteinen toimintamalli
Kuvattu LUVN-muistipolku ja selkeät vastuut

Tieto ja mittarit
Kirjausten näkyvyys ja yhteinen seuranta

Oikea-aikaisuus
Pääsy tutkimuksiin, palveluihin ja asumiseen

Osaaminen ja akuuttihoito
Erityispiirteet, omaisten tuki ja delirium

Tavoite: yhtenäinen, oikea-aikainen ja katkeamaton muistiasiakkaan polku

Muistiasiakkaan polun jatkokehittäminen

- Palvelupolun alkupää on tunnistettu kokonaisuuden kriittisimmäksi vaiheeksi.
- Polun alkupäässä voidaan hyödyntää lokakuussa julkaistua Hyvinvointia Seniorin arkeen -digipolkua
- Kehittämistarpeet liittyvät erityisesti ennaltaehkäisyyn, varhaiseen tunnistamiseen sekä toimijoiden väliseen työn- ja vastuunjakoon.
  - Huomisen palveluntarvetta hillitään ennaltaehkäisyllä – ratkaisuja ikääntyvään yhteiskuntaan - THL
- Omalääkärimallin hyödyt
  - alueen väestön ja potilaansa tunteva lääkäri
    - arvokas varhaisessa tunnistamisessa
  - yhteistyökäytäntöjen rakentuminen ja vakiintuminen

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Kiitos, tack!

Seuraa meitä sosiaalisessa mediassa:

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

@luhyvinvointialue

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

@LUhyvinvointi @LUpelastus

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

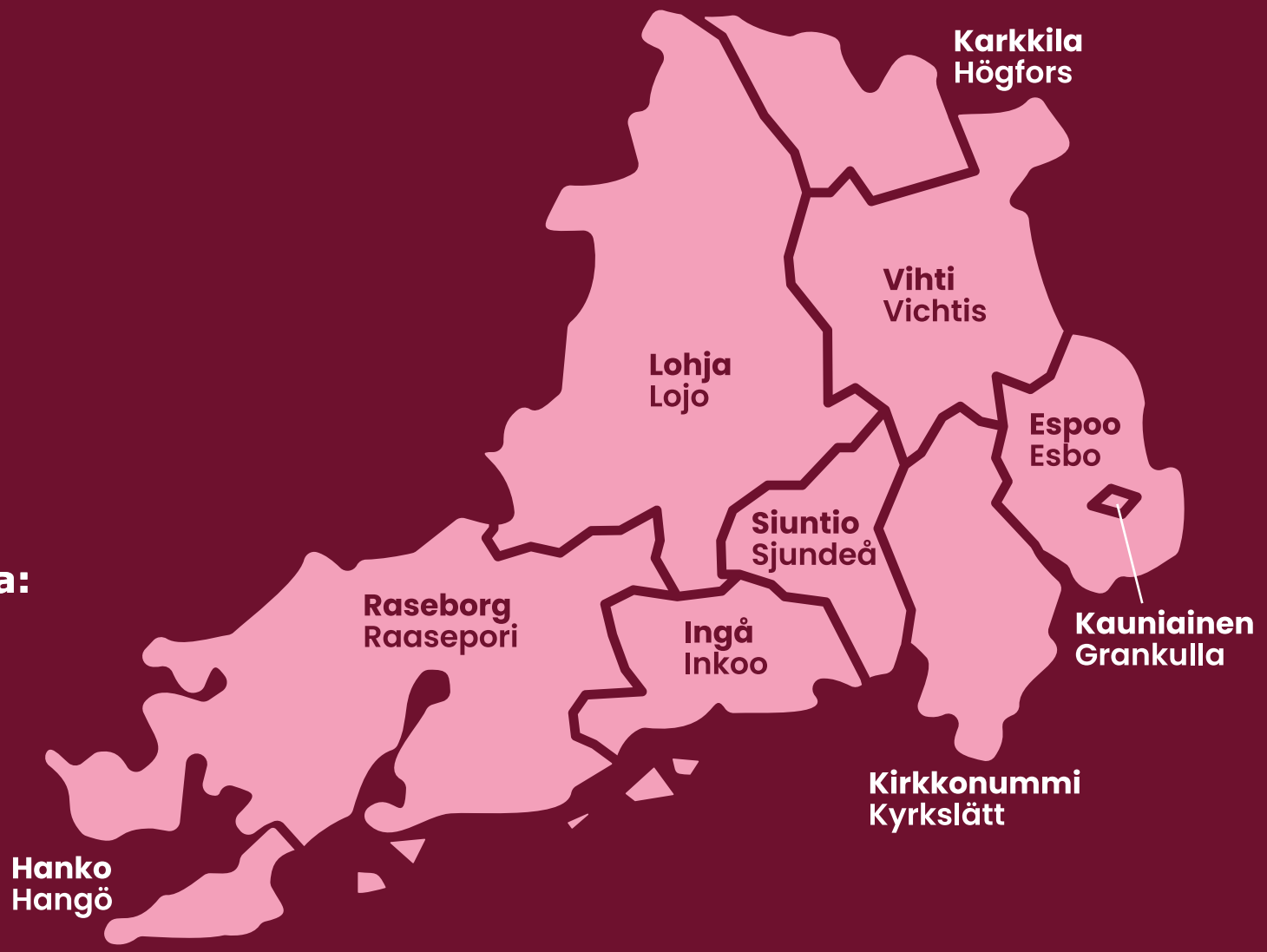

www.luvn.fi